

Asukasliitto ry

YPÄRISTÖMINISTERIÖ
Rakennetun ympäristön osasto
Pääsuunnittelija Tommi Laanti

LAUSUNTO

26.02.2014

1(2)

kirjaamo.ym@ymparisto.fi
tommi.laanti@ymparisto.fi

Asia: Lausuntopyyntö asumisen tukijärjestelmästä (28121)

Asukasliitto ry on valtakunnallinen asumisvaikuttaja joka edustaa kaikkia asuntotyyppisiä ja omistus- sekä hallintamuotoja. Liitto on tänä vuonna toiminut 40 vuotta auttaen maamme kaikkia asukkaita heidän ongelmissa sekä edistäen kohtuullisen hintaista ja laadukasta asumista.

Yleistä:

Olemme koonneet lausuntomme osin neuvonta-aineistomme sekä osin asumisaktiiveja haastatteleamalla. On ilmeistä että olemassa oleva laaja ja ansiokas tilastotieto ei anna sen kaltaisia vastauksia, joita ilmeisestikin tässä perään kuulutetaan.

Keskeiset vahvuudet:

Itse nykyinen hallinnollinen järjestelmä

Paradoksaallista kylläkin tukijärjestelmän suuriin vahvuus löytyy siinä, että on kaksi eri organisaatiota, jotka tarvittaessa koostavat tukipaketin joka mahdollistaa asumisen. Maissa jossa uusliberalismin vaatima tehokkuus on johtanut "yhden luukun ja yhden päättäjän" järjestelmään, on tuentarvitsijan käsittely hyvin yksioikoinen. Näiden maiden tilanteen voi kuvata: "Tuki myönnetään ja jos ei, odottaa katu tai Pelastusarmeija".

Suomessa haetaan Kelalta asumistukea ja sosiaalitoimi täydentää viimesijaisella toimeentulotuella puuttumaan jäävän asumiskustannuksen. Järjestelmä ei toki ole aukoton, mutta varsin kattava. Tämä tukijärjestelmä hoitaa akuutin sekä rakenteellisen vajeen kotitalouden asumiskustannusten ja maksukyvyn välillä.

ARA – Arava sekä koronvähennys verotuksessa

Asuntohallituksen aikana Arava-järjestelmä oli selkeästi vuokra-asuntotuotannon osalta suurin vahvuus tukimuodoissa. Tämän tuen merkitys on ARA-kaudella sekä pienentynyt määrällisesti ja lisäksi korkosubventoitu tuotanto on joutunut yleisen finanssitilanteen puristukseen. Sama koskee ennen euroa niin merkittävää korkojen vähennysoikeutta. Korot ovat erittäin alhaisia ja lisäksi valtio rahapulassaan pyrkii vähentämään tätä jo nyt vaatimatonta vähennysoikeutta. Molemmilla tukimuodoilla on mittava potentiaali, korkosubventio tehostettuna ja verovähennys korkotason noustessa.

Sinällään oikeansuuntaiset ja joskus jopa vaikuttavat, ns. kertatuet (esim. 10.000 €/aloitettu asunto) on jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Tällaisia tukitoimenpiteitä ei voi luokitella keskeisiksi.

Keskeiset heikkoudet:

Akuutin tarpeen tukijärjestelmä

Vahvuuksissa nimeämme kahden tukia myöntävän organisaation olevan keskeinen vahvuus. Heikkoudet löytyvät näiden tukimuotojen sisältä. Kelan hallinomia asumistukimuotoja ollaan yleisen ja eläkkeensaajan asumistukien osalta uudistamassa ja yksinkertaistamassa. Uudistusesitys on tulosneutraali, mutta yhteiskuntataseen kannalta on ratkaisevaa että saadaan syntymään tukimuoto jonka myöntämisperusteet ovat tarvitsijan ymmärrettävissä. Se joukko joka kankean hallintomallin (nykyisestä laista johdettu), jää tarvittavan tuen ulkopuolelle on asunnottomana potentiaalinen kustannuskuorma. Stm ja järjestysvalta maksavat siitä, että asumistuen maksatuksessa säästetään. Etuus muuttuu paljon kalliimmaksi maksamiseksi toiselta momentilta.

Toinen selkeä heikkous on "mitoitusvirhe". Suuressa osassa Ruuhka-Suomessa asuminen on niin kallista, että kotitaloudet joutuvat maksamaan osan asumisestaan "ruokarahoilla". Samalla harvaan asutuilla alueilla tuet ovat aivan riittävät, mutta kun työtä ei ole tarjolla jää tuen varassa asumisesta elinikäiseksi tilanteeksi.

Todellinen yhteiskunnan tukimuoto

Kunnat ovat tässä avainasemassa. Kun pääkaupunkiseudun kunnat toteuttavat MAL-sopimuksensa ja kaavoituksella pakottavat rakennusalan korkotuettuun tuotantoon, niin saadaan aikaan konkreettista tukea asumiselle. Lisäksi tarvitaan nykyistä tomerampi hinta-/laatuvalvonta.

Verottajan rooli

Verottaja ei ole keskeinen toimija asukkaalle kannalta. Asiaan pitää palata kun korkotaso nousee. Verovähennyksen vaikutus on tätä kirjoitettaessa aivan marginaalinen, rahallinen merkitys alittaa selkeästi inflaatiotason.

Yllä kuvattu on siis ns. "kentän ääntä" ja kertoo näkemyksistä ja tahtotilasta ilman joskus sivupoluille vievää tilastollista historiaa.

Asumisterveisin

Asukasliitto ry

Hans Duncker
puheenjohtaja
050-308 2321